

RECOMANACIONS I BONES PRÀCTIQUES EN LES FESTES TRADICIONALS AMB BOUS

Els primers indicis d'aquesta festa tradicional els trobem l'any 1664, tot i que va ser durant el segle XIX quan es van estendre per molts municipis de les Terres de l'Ebre. Avui se celebren 46 espectacles tradicionals amb bous en aquesta demarcació, repartits en 38 municipis. Aquests espectacles són el centre de les festes majors d'aquests pobles, i els bous han arrelat com a tradició pròpia i atracció turística amb segell d'identitat propi del territori, tradició que ha de conuiu obligatòriament amb el compliment de la legislació vigent i amb la sensibilitat cada vegada major en la nostra societat de respecte cap als animals.

El marc legal d'aquesta festa el trobem a la Llei 22/2003, de 4 de juliol, de protecció dels animals quan a l'article 6.1, prohibeix l'ús d'animals en baralles i en espectacles o altres activitats, si aquests els poden ocasionar sofriment o poden ésser objecte de burles o tractaments antinaturals, o bé poden ferir la sensibilitat de les persones que els contemplen. No obstant això, l'article 6.2.b) exclou d'aquesta prohibició, les festes amb bous sense mort de l'animal (correbus) en les dates i en les localitats on tradicionalment se celebren. En aquests casos, està prohibit inferir danys als animals. Les autoritzacions per poder realitzar aquest espectacle es donen d'acord amb els requisits exigits a la Resolució de 12 de maig de 1989, sobre espectacles i festes tradicionals amb bous (corre- bous).

Aquests espectacles amb bous sense mort de l'animal, estan inclosos com a espectacle taurí a l'apartat f) de l'article 5 del Decret 239/1999, de 31 d'agost, pel que s'aprova el catàleg dels espectacles, les activitats recreatives i els establiments públics sotmesos a la Llei 10/90, de 15 de juny, sobre policia de l'espectacle, les activitats recreatives i els establiments públics.

Per les característiques de l'espai on es desenvolupa aquest espectacle, que sol realitzar-se en una plaça construïda amb elements tradicionals, amb fustes, ferros i carretes, ... o simplement per la via pública tancada amb taulons, existeix un risc inherent per al públic assistent. També existeix un factor de risc per als participants, ja que es tracta d'un espectacle on l'animal els pot produir danys, i on aquests participants poden ser objecte de caigudes, cops i possibles lesions. Aquest risc per a participants i espectadors, fa que sigui necessari desenvolupar una sèrie de recomanacions per tal de realitzar l'espectacle, tot garantint l'adopció de mesures de seguretat, que sense deslluir-lo, el dotin d'una major garantia per a les persones.

Hem d'introduir també, una sèrie de bones pràctiques en el desenvolupament de la festa, per tal de fomentar i assegurar la protecció dels animals que hi intervenen, tot regulant les seves característiques i eliminant aquells aspectes de la festa que poden ser susceptibles de produir danys als animals, i així, unificar criteris entre tots els organitzadors d'aquest espectacle, per tal que els animals s'exhibeixin amb les millors condicions possibles.

Per tot el que s'exposa, des de la Delegació Territorial del Govern a les Terres de l'Ebre, després d'haver recollit l'opinió de tots els sectors implicats en aquesta festa –ajuntaments, ramaders, afeccionats, veterinaris i d'altres– es proposen les següents recomanacions en la realització d'aquesta festa tradicional:

A- L'objectiu d'aquest document:

Aquest text té com a objectiu, recollir una sèrie de recomanacions i bones pràctiques, que creiem que s'han de seguir en les festes tradicionals amb bous sense mort de l'animal, en les dates i localitats on tradicionalment se celebren, per tal de garantir un òptim i uniforme desenvolupament de l'espectacle.

No hem d'oblidar, que la normativa vigent i de legal compliment, per la qual es regulen aquests espectacles, és la Resolució de 12 de maig de 1989, sobre espectacles i festes tradicionals amb bous (corre-bous) i la mateixa Llei 22/2003, de 4 de juliol, de protecció dels animals, i en tot allò que no estigui regulat, s'aplica la normativa estatal en aquesta matèria. Tota aquesta normativa és d'inexcusable compliment, i per tant, els elements que ara introduïrem són recomanacions sense conseqüència legal, però que creiem que permetran un millor desenvolupament d'aquest espectacle, com a pas previ per a una futura normalització.

Les festes tradicionals amb bous, també conegudes com a correbous, són aquells espectacles en els que popularment, es deixen anar, s'exhibeixen, porten, corren o toregen bous, sense que hi hagi mort de l'animal, i que adopten tradicionalment en les nostres Terres, les següents modalitats: bous a la plaça, bous al carrer, bou embolat, bou capllaçat i les exhibicions d'habilitats.

B- Documentació per obtenir l'autorització:

L'autorització per a poder realitzar una festa tradicional amb bous, s'ha de sol·licitar d'acord amb el que disposa la Resolució de 12 de maig del 1989, sobre espectacles i festes tradicionals amb bous. Aquesta Resolució enumera els requisits i documents que són necessaris per a autoritzar aquest espectacle i per tant d'obligat compliment.

No obstant això, creiem que, per tal d'unificar criteris i establir millors garanties, aquesta documentació s'hauria de presentar i complementar de la següent manera:

- Que sigui l'ajuntament de cada municipi on es realitzen els bous, el que presenti la sol·licitud, com a organitzador, essent peticionari l'alcalde del municipi corresponent o el president de l'entitat municipal descentralitzada, si escau.
- Aportar un compromís escrit de l'organitzador, en què es faci constar que els animals no seran maltractats en el transcurs d'aquest espectacle i que l'organitzador adoptarà mesures preventives per tal d'evitar qualsevol tipus de maltractaments.
- Quant a les assegurances, per tal d'adaptar la seva cobertura a la realitat actual, creiem que seria bo ampliar aquesta cobertura per sobre del que preveu la normativa. La modificació que es proposa és la següent:

Assegurança d'accidents, que cobreixi a participants –inclosos els membres de la comissió de bous i l'expert taurí–.

1. Assistència sanitària il·limitada per cobrir totes les despeses sanitàries, als participants.
2. Mort: 12.000 euros
3. Invalidesa permanent absoluta i parcial: 24.000 euros

Pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil, per danys produïts a tercers, no participants, amb un capital mínim assegurat de:

150.000 euros per sinistre
60.000 euros per víctima
60.000 euros per dany material

- Quant el certificat emès per les autoritats competents del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca hauria de fer referència a la inscripció de la ramaderia en el Registre d'Explotacions Ramaderes i fer constar, tanmateix, que la ramaderia està lliure de malalties del sanejament obligatori. Aquest certificat seria convenient que es realitzés en els 12 mesos abans de l'espectacle en què participen els animals.
- A més, s'hauria d'aportar un certificat que acrediti el registre de la ramaderia en el "Libro Genealógico de la Raza Bovina de Lúcia", el qual hauria de ser expedit en els 12 mesos anteriors a la realització de l'espectacle en què participen els animals.
- Pel que fa a la comissió local, formada per afeccionats qualificats, caldria nomenar un mínim de cinc afeccionats i identificar-los, amb el nom, cognoms i DNI, a l'escrit que aporta l'organitzador de l'espectacle.
- Per tal de garantir l'assistència veterinària als animals, el propietari d'aquests hauria de justificar que té contractat un veterinarí clínic, per tal d'atendre els animals amb la urgència necessària. Aquest veterinarí, no caldria que estigués present durant l'espectacle i sols és requeriria la seva assistència, en cas que existeixin circumstàncies que ho facin necessari.

C- Millora de les condicions de seguretat:

Per tal de garantir la seguretat dels participants en l'espectacle, com la feina dels veterinaris, ramaders, personals mèdic i altres, és convenient introduir uns elements de construcció similars en totes les places que reuneixen les garanties suficients per evitar així perills innecessaris. A aquest efecte recomanem:

Les places i barreres:

El tancament del recinte disposarà d'una porta de fàcil accés per ambulàncies i serveis sanitaris.

La construcció i demés elements constructius de les places i barreres, així com els materials utilitzats, hauran de disposar-se i estructurar-se de manera que no existeixi perill de lesió o dany per a les persones i els animals.

Els corrals:

S'habilitaran com a mínim dos corrals, que disposaran d'un accés a fi de garantir la necessària mobilitat i condicions de seguretat, tant del ramader al triar els animals, com del veterinarí alhora de fer els reconeixements. Els corrals també disposaran d'il·luminació adequada quan sigui necessari.

Els corrals, a més d'haver de reunir les condicions necessàries per assegurar el repòs i el benestar dels animals, també han de disposar de subministrament d'aigua per poder-los refrescar, així com disposar de les necessàries condicions d'higiene i desinfecció.

D. Característiques dels bous:

Pel que fa als animals que intervenen en l'espectacle, la normativa estatal (Real Decret 145/1996, de 2 de febrer, d'espectacles taurins), que és d'aplicació supletòria a Catalunya, introdueix uns elements d'obligatori compliment i que convé recordar, els quals es poden concretar en el següent:

Els animals que intervenen en l'espectacle han de portar clarament despuntades les banyes si tenen més de dos anys. Els que siguin menors de dos anys, sols els serà exigible quan impliquin un greu risc per a les persones.

E. El reconeixement obligatori dels animals:

El reconeixement dels animals es realitza mitjançant una inspecció obligatòria, l'acta prèvia. D'altra banda, caldria complementar-la mitjançant una inspecció que recomanem, tot i no ser prevista legalment, l'acta final, la qual constataria el fet que durant l'espectacle el bou no ha sofert cap tipus de lesió.

Acta prèvia: El veterinari designat aixecarà una acta prèvia a l'espectacle, d'acord amb el que disposa l'article 3.5 de la *Resolució de 12 maig del 1989*, sobre espectacles i festes tradicionals amb bous, en la que identificarà i inspeccionarà els animals, declarant no útils per a l'espectacle aquells animals que no compleixin les garanties legals.

Acta final: En les modalitats de "bou embolat" i de "bou capllaçat" serà convenient que el veterinari designat aixequi acta final de reconeixement dels animals, en la qual declari si algun animal ha sofert una lesió traumàtica o manifesta un signe de comportament patològic visible.

F. La comissió d'afezionats qualificats:

La *Resolució de 12 de maig del 1989* no regula el nombre de persones que la formaran, no obstant recomanem que aquesta estigui formada per un mínim de cinc afezionats qualificats.

Aquests, per tal de diferenciar-se de la resta de participants, s'haurien d'identificar amb un braçalet o distintiu d'un color viu.

D'acord amb la *Resolució* suara esmentada les funcions de la comissió són les de vetllar per l'ordre i la seguretat dels participants i evitar maltractaments innecessaris i injustificats.

A part d'aquestes funcions creiem necessari que la comissió també realitzi les següents tasques:

1. Que vetlli per retirar als menors de 14 anys que participin, així com aquells que manifestin qualsevol falta de condicions físiques per a participar-hi –minusvalies físiques, psíquiques, embriaguesa, intoxicació per drogues o qualsevol altra substància estupefaent–.

2. Que col·labori amb el personal sanitari per tal d'auxiliar a possibles ferits i atendre les recomanacions del director de l'espectacle i del veterinari.
3. Que comprovi els elements constructius de places i barreres, a fi d'evitar que cap estructura, disposició o construcció, pugui causar lesió o dany als animals.

G. La direcció de l'espectacle:

Tot i que la normativa actual no preveu aquesta figura en la festa del bou, creiem que en l'espectacle ha d'haver una persona que s'encarregui de la seva direcció. Aquesta tasca hauria de recaure en l'organitzador de l'espectacle, essent l'alcalde del municipi com a sol·licitant del mateix, aquell en qui hauria de recaure la direcció, la qual podria delegar en un altre regidor o funcionari de la policia local.

Les funcions del director, serien les de comprovar la presència de l'ambulància, del metge, de l'expert taurí i dels membres de la comissió de bous, abans de començar l'espectacle. També hauria de comprovar que el veterinari ha fet l'acta prèvia.

H. Característiques de les modalitats:

Per tal de racionalitzar la participació dels animals en la festa, de forma que no es produeixi l'esgotament de l'animal i que l'espectacle es desenvolupi amb un mínim de risc tant per als participants com per als animals que s'exhibeixin, seria convenient que l'organitzador limités el temps de participació de cada animal i vetllés pel recorregut de la següent manera:

1. En modalitat de bous a la plaça i de bous al carrer, la duració de participació de cada animal no ha de ser superior a 15 minuts.
2. A més, quant als bous al carrer cal comprovar que no existeix cap obstacle que dificulti el pas dels animals ni dels participants.
3. En la modalitat de bou capllaçat, el recorregut serà prèviament desallotjat de qualsevol obstacle que pugui dificultar el pas de bous i participants i s'informarà, als veïns afectats pel recorregut, del pas de l'espectacle per aquell carrer. En cap cas es pot variar el recorregut prefixat, si no és per causa justificada. La duració màxima de participació de cada animal no pot ser superior a 60 minuts.
4. En la modalitat de bou embolat, s'iniciarà el còmput de participació de cada animal en el mateix moment en que es talli la corda de subjecció. El temps màxim de l'exhibició serà de 30 minuts, però la durada de les boles de foc no ha de ser superior a 15 minuts.
5. El bou embolat i el bou capllaçat en el període d'estiu, es durà a terme en les franges horàries menys caloroses. S'evitarà la seva realització entre les 12 i les 17 hores.
6. No obstant la duració prevista per a cada modalitat, es retirarà l'animal quan hi hagi evidents mostres d'esgotament dels animals o es detectin lesions. Correspondrà a la direcció la decisió de donar l'espectacle per finalitzat, que serà sempre atesa a petició del veterinari.

I. Altres recomanacions de gran incidència:

- No permeteu la participació en l'espectacle de persones que mostrin falta de condicions físiques o psíquiques per a participar-hi, així com les que mostrin estat d'embriaguesa o intoxicació per drogues.
- Impediu l'ús de pals, punxes, descàrregues elèctriques innecessàries o elements similars contra els animals, així com el llançament d'objectes, o qualsevol altra pràctica que suposi un maltractament de l'animal.
- No utilitzeu un animal, per participar en un espectacle taurí, si no han transcorregut un mínim de 24 hores des de la seva darrera intervenció en qualsevol de les modalitats previstes a l'article 4.
- No permeteu la celebració de modalitats que no siguin tradicionals, així com d'aquelles que suposin un maltractament de l'animal. Impediu la combinació de dues modalitats en un mateix animal atès que poden ser susceptibles de produir un maltractament.
- No permeteu la participació dels menors de 14 anys, tot i que poden acudir com a espectadors.